

***Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Εθνικού και
Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών κατά την
τετραετία 2011-2015***

***Απολογισμός του ακαδημαϊκού έργου στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών
και της θητείας του απερχόμενου Προέδρου,
Καθηγητή Πλάτωνα Μαυρομούστακου***

Οκτώβριος 2015

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Φιλοσοφική Σχολή-
Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου
157 84 Αθήνα
Τηλ: 210 72 77 303
Φαξ: 210 72 77 300

Πλάτων Α. Μαυρομούστακος
Καθηγητής
Τμήμα Θεατρικών Σπουδών
Πανεπιστημίου Αθηνών

Γ: +30 210 7277928
Email: platon@theatre.uoa.gr

3^η Γενική Συνέλευση Ακαδημαϊκού Έτους 2015-2016 - Τρίτη 13-10-2015

Θέμα: Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών κατά την τετραετία 2011-2015 - Απολογισμός του ακαδημαϊκού έργου στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών και της θητείας του απερχόμενου Προέδρου, Καθηγητή Πλάτωνα Μαυρομούστακου

Κατά την τετραετία 2011-2015 το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών συνέχισε την πορεία που είχε χαραχτεί τα προηγούμενα χρόνια. Το γεγονός ότι αυτή η τετραετία ήταν μια ιδιαίτερα ταραχώδης περίοδος για την ακαδημαϊκή ζωή στην Ελλάδα επί της ουσίας δεν εμπόδισε την λειτουργία του ούτε και την ανάπτυξη ενός ευρύτατου πλαισίου δραστηριοτήτων.

Η μακρά απεργία του ακαδημαϊκού έτους 2013-2014 και οι μεγάλες αναστατώσεις που προκάλεσαν οι πρόσφατες εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις, παράλληλα με την γενική αδυναμία των διοικητικών μηχανισμών του πανεπιστημίου να ανταποκριθούν με την αναγκαία ταχύτητα έτσι ώστε να προσαρμοστούν στο νέο νομικό πλαίσιο που επέβαλαν οι μεταρρυθμίσεις συχνά δημιούργησαν μεγάλες καθυστερήσεις σε σημαντικές διαδικασίες της ακαδημαϊκής ζωής. Παράλληλα με αυτά τα ζητήματα θα πρέπει να αναφέρουμε την ολοένα και μεγαλύτερη οικονομική στενότητα και μία σημαντική συρρίκνωση του εκπαιδευτικού δυναμικού λόγω της μη προκήρυξης νέων θέσεων που έχει επιβάλει το καθεστώς λιτότητας που προκάλεσε η γενικευμένη ελληνική κρίση αλλά και ειδικότερα λόγω των πολλών και σχετικά πρόσφατων συνταξιοδοτήσεων στο ΤΘΣ.

Παρά τους ανασταλτικούς αυτούς παράγοντες η δραστηριότητα του Τμήματος δεν συρρικνώθηκε στο ελάχιστο με αποτέλεσμα όχι μόνο να μην απολέσει την ειδική και σημαντική θέση που διατήρησε όλα αυτά τα χρόνια στη συνείδηση των φοιτητριών και των φοιτητών του και γενικά στο σύνολο της ακαδημαϊκής κοινότητας αλλά ίσα-ίσα να αποδείξει ότι παρά τις αντιξοότητες και τις δυσκολίες ήταν εφικτό να διευρύνει την εμβέλειά του.

Η σύντομη επισκόπηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων που ακολουθεί αποδεικνύει σε μεγάλο ποσοστό αυτή την πορεία του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών.

Ακολουθεί σύντομη αναφορά στις δραστηριότητες του ΤΘΣ που πραγματοποιήθηκαν κατά την παρελθούσα τετραετία καθώς και των ήδη προγραμματισμένων δραστηριοτήτων.

I. Αναγορεύσεις Επίτιμων Διδασκτόρων

1. Αναγόρευση του Επίτιμου Διδάκτορα του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών σκηνοθέτη Peter Stein στην Αίθουσα Τελετών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, 27 Μαρτίου 2012.
2. Αναγόρευση του Επίτιμου Διδάκτορα του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών σκηνογράφου Διονύση Φωτόπουλου στην Αίθουσα Τελετών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, 27 Μαρτίου 2012.
3. Αναγόρευση του Επίτιμου Διδάκτορα του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Καθηγητή Oliver Taplin (Magdalen College - Oxford) στην Αίθουσα Τελετών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, 11 Μαρτίου 2013.

II. Ημερίδες – Συνέδρια – Έρευνα

Κατά την τετραετία πραγματοποιήθηκαν τρία συνέδρια και μια ημερίδα ενώ προγραμματίζονται για το τέλος του 2015 και την άνοιξη του 2016 δύο ακόμη συνέδρια και μια ημερίδα σε συνεργασία με άλλους φορείς ή αυτοτελώς από το ΤΘΣ.

1. Ημερίδα «Το Θέατρο του Βασίλη Ζιώγα» που οργανώθηκε από το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, 22 Μαΐου 2013.
2. Επιστημονική Συνάντηση Μεταπτυχιακών φοιτητών, υποψηφίων διδασκτόρων και διδασκτόρων: «Παγκόσμιο θέατρο: Πράξη – Δραματοουργία – Θεωρία», 21-23 Νοεμβρίου 2013
3. Ελληνογαλλικό Συνέδριο που οργάνωσαν από κοινού το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και το Γαλλικό Ινστιτούτο της Ελλάδας με τίτλο «Relations France-Grèce : le théâtre des années 60 à nos jours » / «Σχέσεις Ελλάδας-Γαλλίας: Το θέατρο από το '60 μέχρι σήμερα» μαζί με τους Olivier Descotes – Άννα Ταμπάκη – Άννα Καρακατσούλη – Κωνσταντζα Γεωργακάκη, 8 και 9 Μαΐου 2014
4. Ε' Πανελλήνιο Θεατρολογικό Συνέδριο *Θέατρο και Δημοκρατία*, που οργάνωσε το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ προς τιμήν του Καθηγητή Βάλτερ Πούχνερ, Αθήνα, 5-8 Νοεμβρίου 2014.

Προγραμματιζόμενα συνέδρια και επιστημονικές συναντήσεις:

1. Συνδιοργάνωση με το Κέντρο Βυζαντινών, Νεοελληνικών, Κυπριακών Σπουδών της Γρανάδας Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου Ελληνικό Θέατρο Σκιών – Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά προς τιμήν του Βάλτερ Πούχνερ.
2. Σκηνή και Αμφιθέατρο. Συνέδριο Αφιερωμένο στον Σπύρο Α. Ευαγγελάτο 7-9 Μαρτίου 2016.
3. Συνδιοργάνωση με το Σπίτι της Κύπρου και το Κυπριακό Κέντρο Θεάτρου Ημερίδας για το Κυπριακό Θέατρο στις 15 Νοεμβρίου 2015

III. Έρευνα – Εκπαίδευση

Κατά το διάστημα της τετραετίας λειτούργησαν τα ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα που συνδέονται με το ΤΘΣ:

1. Στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος «Θαλής» λειτουργεί το πρόγραμμα «Χρυσάλλις - Πολιτισμικές διαμεσολαβήσεις και διαμόρφωση του 'εθνικού χαρακτήρα' στον περιοδικό τύπο του 19ου αιώνα» με Ε.Υ. την Άννα Ταμπάκη το οποίο πραγματοποίησε και δύο Συνέδρια το 2014 και το 2015 σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών.
2. Συνεχίστηκε η λειτουργία του *Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Δράματος* [Arc-Net] με συντονιστή τον Πλ. Μαυρομούστακο που πραγματοποίησε Summer Courses το 2011 στην Επίδαυρο, και κατά τα έτη 2013, 2014 και 2015 στο Λαύριο και την Επίδαυρο στο πλαίσιο της δράσης του ΕΚΠΑ «Ακαδημία Πλάτωνος» και μία ολομέλεια στο Λαύριο το 2012. [<http://ancient-drama.net>]

IV. Εκδοτική Δραστηριότητα

Παράλληλα με τη συνεχιζόμενη έκδοση από τον ομότιμο καθηγητή Β. Πούχνερ της *Παραβάσεως* που πλέον πέρασε σε ηλεκτρονική μορφή (τόμοι 11/2013 επιμ. Γ.Π.Πεφάνη - 12/2014 & 13/2015 επιμ. Γ.Βαρζελιώτη) εκδόθηκαν τα ακόλουθα πρακτικά συνεδρίων ενώ προγραμματίζονται και άλλες τρεις εκδόσεις πρακτικών από τα συνέδρια που διοργάνωσε το ΤΘΣ.

1. [2011] Μηνάς Ι. Αλεξιάδης (επιμ.) με θέμα: *Επτανησιακή Όπερα και Μουσικό Θέατρο έως το 1953*. Ηλεκτρονική Έκδοση Πρακτικών του Συνεδρίου που διοργάνωσε το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών σε συνεργασία με το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων του 6ου κύκλου των Ελληνικών Μουσικών Γιορτών στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών στις 23 και 24 Απριλίου 2010. [http://www.theatre.uoa.gr/fileadmin/theatre.uoa.gr/uploads/PDF_Files/EPTANISIAKI%20OPERA.PRAKTIKA%20SYNEDRIOU%202011.pdf]
2. [2011] Γρηγ. Ιωαννίδης (επιμ.) *Ο Ηθοποιός και η Τέχνη της Υποκριτικής. Θεωρία και Πράξη, Ιστορία και Παρόν*, Μνήμη Αγνής Μουζενίδου, Ergo 2011.
3. [2013] Γωγώ Κ. Βαρζελιώτη – Κώστας Γ. Τσικνάκης (επιμ.), *Γαληνοτάτη. Τιμή στη Χρύσα Μαλτέζου* Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών / Τμήμα Θεατρικών Σπουδών – Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2013.
4. [2014] Γ.Κ. Βαρζελιώτη (επιμ.), *Από τη χώρα των κειμένων στο βασίλειο της σκηνης*. Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου για τα 20 χρόνια του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, ΤΘΣ - ΕΚΠΑ, Αθήνα 2014, σσ. 33-38. [http://www.theatre.uoa.gr/fileadmin/theatre.uoa.gr/uploads/PRAKTIKA_AP_O_TI_CHORA_TON_KEIMENON_STO_BASILEIO_TIS_SKINIS/PRAKTIKA_SYNEDRIOUfinal.pdf]

Υπό έκδοση

1. Ηλεκτρονική έκδοση των πρακτικών του Ελληνογαλλικού συνεδρίου που οργάνωσαν από κοινού το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και το Γαλλικό Ινστιτούτο της Ελλάδας με τίτλο «Relations France-Grèce : le théâtre des années 60 à nos jours » / «Σχέσεις Ελλάδα-Γαλλίας: Το θέατρο από το '60 μέχρι σήμερα»
2. Ηλεκτρονική έκδοση των πρακτικών της Επιστημονικής Συνάντησης Μεταπτυχιακών φοιτητών, υποψηφίων διδασκόντων και διδασκόντων: «Παγκόσμιο θέατρο: Πράξη – Δραματουργία – Θεωρία»
3. Ηλεκτρονική έκδοση των πρακτικών του Ε΄ Πανελληνίου Θεατρολογικού Συνεδρίου *Θέατρο και Δημοκρατία*, που οργάνωσε το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ προς τιμήν του Καθηγητή Βάλτερ Πούχνερ.

V. Διδακτορικές Διατριβές

Κατά τα τέσσερα ακαδημαϊκά έτη 2011-2012 έως 2014-2015 υποστηρίχθηκαν οι ακόλουθες δέκα (10) διδακτορικές διατριβές στο ΤΘΣ:

1. Μαρία Κονομή: *Η όψη των Τρωάδων στη σύγχρονη σκηνή. Η συμβολή των Ελλήνων σκηνογράφων & ενδυματολόγων*, 30 Σεπτεμβρίου 2011.
2. Αικατερίνη Δεμέστιχα: *Η θεατρική ζωή στην Αθήνα την εποχή του Γεωργίου Α΄ (1864-1900)*, 23 Ιανουαρίου 2012.
3. Ιρένα Μπογκντάνοβιτς, *Το θέατρο της Αναγέννησης και του Μπαρόκ στη Βαλκανική Χερσόνησο και στα νησιά της*, 26 Νοεμβρίου 2012
4. Σταματία Νεοφύτου-Γεωργίου, *Το τερατώδες στην ευρωπαϊκή δραματουργία του 20^{ου} αιώνα*, 21 Φεβρουαρίου 2013.
5. Ηλιάδη Μαίρη: *Ο Αναστάσιος Απέργης και ο Θίασος «Αριστοφάνης»*, 25 Φεβρουαρίου 2013
6. Χριστίνα Παλαιολόγου, *Παραμυθιακά Στοιχεία και μοτίβα στην ελληνική δραματουργία του 20ού αιώνα (1890-1980)*
7. Στέλλα Κουλάνδρου, *Οι Έλληνες τραγικοί στη σύγχρονη γαλλική δραματουργία*, 8 Μαρτίου 2013.
8. Μαρία Χαμάλη: *Eugene O' Neill, Tennessee Williams, Arthur Miller και η ελληνική σκηνή: από την πρώτη εμφάνιση στην καθιέρωση (1931-1965)*, 1 Απριλίου 2013.
9. Μαρία Σεχοπούλου: *Η Πρόσληψη του Αυγούστου Στρίντμπεργκ στην Ελλάδα*, 12 Μαΐου 2014
10. Ελένη Γεωργίου, *Οι σκηνοθεσίες των έργων του Luigi Pirandello στην ελληνική σκηνή από τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο έως το τέλος του 20ού αιώνα*, 30 Ιουλίου 2014
11. Παναγιωτοπούλου Μαρία: *Το θεατρικό έργο του Παύλου Νιρβάνα*, 13 Οκτωβρίου 2014
12. Έλενα Τιμπλαλέξη, *Αναλογικά και ψηφιακά παιχνίδια ρόλων: Η μαθησιακή και θεατρική διάσταση*, 13 Οκτωβρίου 2014

Ο ενεργός πληθυσμός των υποψήφιων διδασκόντων στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 ανέρχεται στους τριάντα τέσσερις (34).

VI. Εκπαιδευτικά Θέματα

1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Κατά την παρελθούσα τετραετία πραγματοποιήθηκαν οι ακόλουθες ενέργειες για την ανανέωση και την πιο αποτελεσματική λειτουργία του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών:

- a. Εδραίωση του προγράμματος Πρακτικής Άσκησης με τη διεύρυνση του σε περισσότερους φορείς και με μεγαλύτερο θεματικό εύρος
- b. Ενσωμάτωση στο ΠΠΣ του πιστοποιητικού παιδαγωγικής επάρκειας
- c. Διατήρηση του καθεστώτος των εξωτερικών συνεργατών
- d. Διεύρυνση των συνεργασιών αυτών με νέες ειδικότητες και γνωστικά αντικείμενα
- e. Ανανεώθηκε η ιστοσελίδα του ΤΘΣ
- f. Προσπάθεια αναμόρφωσης του προγράμματος σπουδών για την οποία συγκροτήθηκε ειδική επιτροπή η οποία εργάστηκε σε δύο βασικές φάσεις:
  - i. Φάση 1: 2012-2013 Αποφασίστηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΤΘΣ η αύξηση του αριθμού των μαθημάτων επιλογής από έξι (6) σε ένδεκα (11)
  - ii. Φάση 2: 2014-2015 Συνέχιση της συζήτησης για την αναμόρφωση του προγράμματος και διαμόρφωση τελικής πρότασης από τη Γενική Συνέλευση του ΤΘΣ για την αλλαγή του αριθμού των μαθημάτων επιλογής η οποία κατέληξε σε μια αναλογία τριάντα επτά (37) Υποχρεωτικά Μαθήματα και είκοσι ένα (21) επιλεγόμενα.
- g. Πρόταση δημιουργίας Τομέων (και ανάλογων κατευθύνσεων)
  - i. Θεωρίας και Ιστορίας του Δράματος,
  - ii. Θεωρίας και Πρακτικής των Παραστατικών Τεχνών,
  - iii. Θεάτρου στην Εκπαίδευση
- h. Πρόταση να αποκτήσει το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών μία πιο ανοιχτή και ευέλικτη μορφή σύμφωνα με την οποία θα υπάρχει μία ανακατανομή των υποχρεωτικών μαθημάτων, σε ορισμένες περιπτώσεις περιορισμός του αριθμού των εξαμήνων
- i. Πρόταση σύνδεσης των επιλεγόμενων μαθημάτων με την προοπτική της μελλοντικής δημιουργίας άτυπων κατευθύνσεων.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών που θα αναδειχθεί από τις εκλογές του Οκτωβρίου 2015 θα αναλάβει τη συνέχιση και την ολοκλήρωση τη διαδικασία αναμόρφωσης του προγράμματος σύμφωνα με όσα προτάθηκαν, συζητήθηκαν και αποφασίστηκαν στη Γενική Συνέλευση του ΤΘΣ της 5^{ης} Οκτωβρίου 2015.

Για την αναμόρφωση που προτείνεται θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη και οι οδηγίες που δόθηκαν από την επιτροπή εξωτερικής αξιολόγησης και επομένως να συνεχιστεί η συζήτηση που κατά καιρούς έχει γίνει και στο ΤΘΣ αλλά και απασχολεί τόσο τα μέλη ΔΕΠ του ΤΘΣ όσο και τις φοιτήτριες και τους φοιτητές του σχετικά με τον μελλοντικό προσανατολισμό του τμήματος και την στενότερη σύνδεσή του με τις καλλιτεχνικές σπουδές

2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Κατά την παρελθούσα τετραετία πραγματοποιήθηκαν οι ακόλουθες ενέργειες για την ανανέωση και την πιο αποτελεσματική λειτουργία του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών:

- a. Με την ολοκλήρωση του παλαιού προγράμματος έγινε πρόταση νέου προγράμματος σπουδών με τίτλο «Από το κείμενο στη σκηνή. Το ελληνικό θέατρο σε διάλογο με το παγκόσμιο» με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά το οποίο άρχισε να λειτουργεί ήδη από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014
  - i. Πιο ευέλικτο πρόγραμμα με δημιουργία και προσφορά μαθημάτων επιλογής
  - ii. Κατάργηση εξετάσεων αποφοίτησης και αντικατάσταση τους με υποστήριξη της τελικής εργασίας ενώπιον επιτροπής
  - iii. Συμμετοχή διδασκόντων από ένα πανελλήνιο και διεθνές εύρος με την αξιοποίηση και των υπαρχουσών συμφωνιών Erasmus
  - iv. Θεσμοθέτηση καταβολής διδάκτρων
  - v. Θεσμοθέτηση ανταποδοτικών υποτροφιών
- b. Ζητήματα της στελέχωσης και οργανωτικής βελτίωσης του ΠΜΣ
  - i. Μετά την ολοκλήρωση της θητείας της Α.Ταμπάκη τη θέση του διευθυντή ανέλαβε ο Ι.Βιβιλάκης και συγκροτήθηκε νέα επιτροπή του Προγράμματος
  - ii. Ενσωμάτωση του ΠΜΣ στο σύστημα ηλεκτρονικής διαχείρισης του ΕΚΠΑ
  - iii. Δημιουργία Οργανισμού Λειτουργίας του ΠΜΣ
  - iv. Δημιουργήθηκε ειδική ιστοσελίδα του ΠΜΣ και ανάλογη σελίδα στο Facebook [<https://theatreuoia.wordpress.com/management/>]

3. Προγράμματα Erasmus – Διεθνείς Συμφωνίες – Δράσεις

- a. Διατηρήθηκαν οι συμφωνίες με πολλά από τα Πανεπιστήμια της Ευρώπης. Το Τμήμα έχει μεγάλο αριθμό συμφωνιών και κάθε χρόνο μεγαλώνει ο αριθμός των μετακινουμένων φοιτητών του ΤΘΣ. Η διατήρησή των συμφωνιών και η ενδεχόμενη δημιουργία νέων είναι ένα ζητούμενο από όλα τα μέλη ΔΕΠ του ΤΘΣ.
- b. Η δημιουργία του ειδικού μαθήματος που απευθύνεται στους εισερχόμενους φοιτητές με τη συνεργασία διδασκόντων και από άλλα τμήματα συνέβαλε στην ανάδειξη του ΤΘΣ και το πρόγραμμα αυτό έχει ολοένα αυξανόμενο αριθμό φοιτητριών/τών.
- c. Διευρύνθηκε η συνεργασία με το Stockton College με περισσότερες ανταλλαγές και με τη δυνατότητα αύξησης των δράσεων της.
- d. Πραγματοποιήθηκαν συνεργασίες με το Πανεπιστήμιο Princeton
- e. Η συμμετοχή στην έκθεση σκηνογραφίας της Πράγας συνέβαλε στην ανάδειξη του ΤΘΣ και στην παρουσίαση μίας πτυχής των δραστηριοτήτων του στο εξωτερικό συμβάλλοντας στην τοποθέτηση του τμήματος στο διεθνή χάρτη των θεατρικών σπουδών.

4. Επικοινωνία με τις φοιτήτριες και τους φοιτητές του ΤΘΣ

- a. Η λειτουργία της ιστοσελίδας και του Facebook συνέβαλε κατά πολύ στη βελτίωση της επικοινωνίας διδασκόντων και διδασκομένων. Η επίσημη ιστοσελίδα κατά τα προηγούμενα χρόνια λειτούργησε με τη συνεργασία του Προέδρου του ΤΘΣ με τον Ι.Βιβιλάκη ο οποίος ετοίμασε και τις σελίδες Facebook των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών ενώ εδώ και λίγο καιρό τη θέση του στη διαχείριση της επίσημης ιστοσελίδας ανέλαβε η γραμματεία του Τμήματος.
- b. Η προσπάθεια να αντικατασταθούν πολλές από τις διοικητικές διαδικασίες με ηλεκτρονική εξυπηρέτηση έχει ελαφρύνει αρκετά τη πίεση που υφίσταται η γραμματεία από τα πολλά φοιτητικά αιτήματα και παρά το γεγονός ότι αυτή η προσπάθεια δεν μπορεί μεμονωμένα από το τμήμα μας να καλυφθεί είναι σκόπιμο όπου δίνεται η δυνατότητα να επιλέγεται αυτή η μορφή επικοινωνίας. Κι εδώ όμως χρειάζεται προσοχή γιατί ελλοχεύει ο κίνδυνος να αντικατασταθεί μια μεγάλη έντυπη γραφειοκρατία από την ανάλογη σε ηλεκτρονική μορφή.
- c. Η δημιουργία κάποιων δράσεων επικοινωνίας όπως η εκδήλωση υποδοχής των πρωτοετών η οποία διατηρήθηκε παρά τις όποιες δυσκολίες και επιφυλάξεις δημιουργεί όρους για την καλύτερη ενημέρωση των φοιτητών και σκόπιμο θα ήταν να διατηρηθεί
- d. Σκόπιμο θα ήταν επίσης να αξιοποιηθεί η δράση τη οργάνωσης εκδηλώσεων που να απευθύνονται προς τους φοιτητές του ΤΘΣ σε συνεργασία με καλλιτεχνικούς οργανισμούς ή με μεμονωμένους καλλιτέχνες όπως συνέβη και κατά τη διάρκεια της μεγάλης απεργίας του διοικητικού προσωπικού κατά το χειμερινό εξάμηνο 2013-2014.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι δραστηριότητες αυτές:

1. Ξενάγηση στη έκθεση *Γιάννης Τσαρούχης Εικονογράφηση μιας αυτοβιογραφίας. Πρώτο Μέρος (1910-1940)* Μουσείο Μπενάκη, Κτήριο Οδού Πειραιώς και 2. Ξενάγηση στη έκθεση *Προσφορά - 65 Σύγχρονοι Έλληνες Δημιουργοί στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο* από τον επίκουρο καθηγητή του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, Μάνο Στεφανίδη, 3. Ξενάγηση στην 4η Μπιενάλε της Αθήνας από την μεταπτυχιακή φοιτήτρια του Τμήματος Ελένη Κουτσιλαίου, Πρώην Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, 4. Ουίλιαμ Σαίξπηρ: *Ο Έμπορος της Βενετίας* - Σκηνοθεσία: Σπύρος Α. Ευαγγελάτος. Παρακολούθηση της παράστασης και συζήτηση με τον σκηνοθέτη και άλλους συντελεστές. που συντόνισε ο καθηγητής του Τμήματος Πλάτων Μαυρομούστακος, Θέατρο Ακροπόλ, 5. Μαρίας Λαϊνά: *Το δέντρο* - Σκηνοθεσία: Χρύσα Καψούλη. Παρακολούθηση της παράστασης και συζήτηση με συντελεστές της, που συντόνισε ο επίκουρος καθηγητής Γρηγόρης Ιωαννίδης, Θέατρο Σημείο, 6. *Miss Violence*. Ειδική προβολή της ταινίας του Αλέξανδρου Αβρανά και συζήτηση, που συντόνισε η επίκουρη καθηγήτρια Εύα Στεφανή. Ταινιοθήκη της Ελλάδας, Κινηματογράφος Λαΐς.

5. Διοικητικά – Γραμματεία – Βιβλιοθήκη – Υποδομές

a. Διδακτικό Προσωπικό - Κρίσεις και εξελίξεις

Η γενική νομοθετική αναστάτωση στην οποία βρέθηκε το Πανεπιστήμιο Αθηνών τα τελευταία χρόνια λόγω των διαφόρων και αλλεπάλληλων μεταρρυθμίσεων είχε ως αποτέλεσμα οι διαδικασίες των εξελίξεων να καθυστερούν πάρα πολύ. Παρά το γεγονός αυτό κατά το διάστημα της τελευταίας τετραετίας πραγματοποιήθηκαν δεκατέσσερις (14) εξελίξεις των μελών ΔΕΠ του ΤΘΣ ενώ και άλλες τρεις (3) έχουν δρομολογηθεί (ακολουθεί ο σχετικός κατάλογος)

- i. Μονιμοποίηση στη Βαθμίδα της Επίκουρης Καθηγήτριας της Άνας Καρακατσούλη, 16 Μαρτίου 2012.
- ii. Μονιμοποίηση στη Βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή του Γιώργου Π. Πεφάνη, 16 Μαρτίου 2012.
- iii. Εκλογή στη Βαθμίδα του Καθηγητή του Ιωσήφ Βιβιλάκη, 24 Οκτωβρίου 2012.
- iv. Εκλογή στη Βαθμίδα του Λέκτορα ή του Επίκουρου Καθηγητή με υποψήφιος τις κυρίες Ξένια Γεωργοπούλου και Μαρίνα Χειλά, 30 Οκτωβρίου 2012.
- v. Εκλογή στη Βαθμίδα της Καθηγήτριας της Κυριακής Πετράκου, 3 Δεκεμβρίου 2012.
- vi. Εκλογή στη Βαθμίδα της Επίκουρης Καθηγήτριας της Αικατερίνης Διαμαντάκου, 3 Δεκεμβρίου 2012.
- vii. Εκλογή στη Βαθμίδα της Αναπληρώτριας Καθηγήτριας της Κωνσταντζας Γεωργακάκη, 31 Ιανουαρίου 2014
- viii. Εκλογή στη Βαθμίδα της Αναπληρώτριας Καθηγήτριας της Ευανθίας Στιβανάκη, 31 Ιανουαρίου 2014
- ix. Εκλογή στη βαθμίδα της Επίκουρης Καθηγήτριας της Γωγώς Βαρζελιώτη, 25 Ιουλίου 2013
- x. Εκλογή στη Βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή του Μάνου Στεφανίδη, 19 Δεκεμβρίου 2013
- xi. Εκλογή στη βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή του Γιώργου Πεφάνη, 19 Σεπτεμβρίου 2014.
- xii. Εκλογή στη Βαθμίδα της Αναπληρώτριας Καθηγήτριας της Εύας Στεφανή, 12 Νοεμβρίου 2014
- xiii. Μονιμοποίηση στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή του Γρηγόρη Ιωαννίδη, 8 Ιουλίου 2015.
- xiv. Μονιμοποίηση στη βαθμίδα της Επίκουρης Καθηγήτριας της Σοφίας Φελοπούλου, 16 Ιουλίου 2015.

Διαδικασίες υπό εξέλιξη:

- xv. Εκλογή στη Βαθμίδα του Καθηγητή του Μηνά Αλεξιάδη,
- xvi. Εκλογή στη Βαθμίδα της Αναπληρώτριας Καθηγήτριας της Άνας Καρακατσούλη,
- xvii. Εκλογή στη Βαθμίδα της Αναπληρώτριας Καθηγήτριας της Αικατερίνης Διαμαντάκου.

Κατά το διάστημα της τετραετίας συνταξιοδοτήθηκαν οι καθηγητές Νάσος Βαγενάς (2012) και Βάλτερ Πούχνερ (2014) με αποτέλεσμα καά το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 να υπηρετούν στο Τμήμα Θεατρικών

Σπουδών δεκαοχτώ (18) μέλη ΔΕΠ.

Εξ αυτών η λέκτορας Ιωάννα Ρεμεδιάκη η οποία διορίστηκε στο ΤΘΣ το 2013 του δεν ανέλαβε μαθήματα λόγω άδειας εγκυμοσύνης και λοχείας κατά τα δύο ακαδημαϊκά έτη 2013-2014 & 2014-2015.

Ένα από τα ζητήματα που θα απασχολήσουν και στο μέλλον είναι η επιστροφή στο ΤΘΣ της Ξ. Γεωργοπούλου, της οποίας η εκλογή ακυρώθηκε.

Κατά το διάστημα από το 2011 έως το 2015 τους διδάσκοντες του ΤΘΣ συνεπικούρησαν ως επιστημονικοί συνεργάτες ορισμένων μαθημάτων οι ακόλουθοι: Ηλίας Γραμματικός, Νίκος Διαμαντής, Άκης Δήμου, Στέλιος Κρασανάκης, Νίκη Μιχαλά, Θέμης Πάνου, Ειρήνη Σταματοπούλου, Άννα Πούπου, Ανδρέας Φλουράκης.

b. Επιτροπές του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών

Κατά τη διάρκεια της τετραετίας λειτούργησαν και ανανεώθηκαν όποτε χρειάστηκε οι επιτροπές του ΤΘΣ. Αντικαταστάθηκαν οι δύο αφυπηρητήσαντες συνάδελφοι και έγιναν ανακατανομές προκειμένου να καλυφθούν κενά τα οποία οφείλονταν στις διάφορες εκπαιδευτικές άδειες. Με δεδομένο τον μικρό αριθμό ΔΕΠ του τμήματος αναγκαστικά αυτή η πρακτική θα πρέπει να ακολουθηθεί και κατά τα επόμενα ακαδημαϊκά έτη για να διατηρηθεί η απρόσκοπτη και νόμιμη λειτουργία του ΤΘΣ .

c. Οικονομικά

Για τα οικονομικά του ΤΘΣ την ευθύνη είχε κατά τα δύο πρώτα έτη η Α. Καρακατσούλη η οποία και παρέδωσε στην Κ.Γεωργακάκη από τον Φεβρουάριο του 2014. ενώ τα οικονομικά του ΠΜΣ χειρίζεται ο Διευθυντής του Ι.Βιβλιάκης.

Η παρούσα κατάσταση επιτρέπει περιορισμένες δραστηριότητες και κάλυψη άμεσων αναγκών για την εύρυθμη λειτουργία του ΤΘΣ. Η εμπειρία πάντως των τελευταίων ετών έδειξε ότι παρά την μεγάλη οικονομική στενότητα υπάρχουν αρκετές δυνατότητες να πραγματοποιηθούν δράσεις που αρχικά φαινόταν πολύ δύσκολο να υλοποιηθούν, ως παράδειγμα μπορούμε να αναφέρουμε ότι το Ε΄ Πανελλήνιο Θεατρολογικό Συνέδριο *Θέατρο και Δημοκρατία* έλαβε χώρα με αυτοχρηματοδότηση, ενώ τα πρακτικά του θα εκδοθούν με τη χρήση των εσόδων από τις συμμετοχές στο συνέδριο.

d. Γραμματεία – Βιβλιοθήκη

Η λειτουργία της γραμματείας κατά τα τέσσερα τελευταία χρόνια ήταν αρκετά προβληματική. Μετά την αποχώρηση των παλαιών στελεχών της και λόγω της αναστάτωσης που προκάλεσε η νομοθετική αλλαγή στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα συχνά υπήρξαν προβλήματα. Ανάμεσα σ΄ αυτά και ορισμένα τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπιστούν άμεσα όπως π.χ. η δημιουργία ενός πλήρους αρχείου των ενεργειών των τελευταίων ετών το οποίο έχει μείνει σε μία σχετική εκκρεμότητα αφενός λόγω της μεγάλης διάρκειας απεργίας του 2013-2014 και αφετέρου λόγω της υποστελέχωσης που προκάλεσε το καθεστώς της

διαθεσιμότητας.

- i. Η ξαφνική αποχώρηση από τη Γραμματεία λόγω συνταξιοδότησης της Βασιλικής Σκούρτη δημιούργησε πολλά προβλήματα στη λειτουργία του ΤΘΣ. Η συνδρομή και η συνεργασία της γραμματέως του Τμήματος Μουσικών Σπουδών και της Κοσμητείας Τ. Σπυράκη κατά το κρίσιμο διάστημα όπου η γραμματεία του ΤΘΣ ήταν ακέφαλη ήταν καθοριστική. Κατά το διάστημα αυτό η Γραμματεία μόνο υπάλληλο τον Δημήτρη Νιαβή και η βιβλιοθήκη μόνο μία βιβλιοθηκονόμο την Ελένη Τσομπάνη.
- ii. Η τοποθέτηση της Ελένης Μπερνιδάκη επανέφερε την ομαλότητα στη διοικητική λειτουργία του ΤΘΣ και η ανάληψη της πρωτοβουλίας της για μια γενικότερη τακτοποίηση του αρχείου της Γραμματείας είναι μία αναγκαία εργασία που θα χρειαστεί αρκετό χρόνο να έρθει σε πέρας αλλά δεν θα πρέπει να πάψει να είναι μία από τις προτεραιότητες του ΤΘΣ.
- iii. Από τις αρχές του Σεπτεμβρίου στη Γραμματεία μας έχει τοποθετηθεί ένας ακόμη υπάλληλος ο Θεόφιλος Μπεναρδής, ο οποίος ανέλαβε το μεταπτυχιακό πρόγραμμα.
- iv. Με την επιστροφή από την αρχή του Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016 της Δήμητρας Μάρκου στη Βιβλιοθήκη που ήταν σε διαθεσιμότητα καθώς και του Χάρη Σταθούλη στη Γραμματεία το ΤΘΣ είναι καλύτερα στελεχωμένο από τα προηγούμενα χρόνια.
- v. Παράλληλα με απόφαση του ΥΠΟΠΑΙΘ έχει αποσπαστεί στο ΤΘΣ η απόφοιτη μας Μιχαέλα Αντωνίου η οποία είναι στη διάθεση του για την υποστήριξη του εκπαιδευτικού έργου και γενικότερα των δραστηριοτήτων του.
- vi. Ο κίνδυνος όμως νέου κύματος διαθεσιμότητας και μετά τις προστάτες εξελίξεις σχετικά με τους ΙΔΟΧ είναι υπαρκτός. Σκόπιμο θα ήταν να στελεχωθεί και με κάποιον ίσως ακόμη υπάλληλο η γραμματεία και ενδεχομένως να αξιοποιηθούν κάποιοι διοικητικοί υπάλληλοι οι οποίοι έχουν εκδηλώσει πρόθεση μετακίνησής τους στο ΤΘΣ.

e. Υποδομές

- i. Ο εξοπλισμός των αιθουσών του 9^{ου} ορόφου (916: αίθουσες διδασκαλίας, οπτικοακουστικών και συνεδριάσεων) καθώς και της μεγάλης αίθουσας του 6^{ου} (628) που έγινε το 2011-2012 επιτρέπει την καλύτερη διεξαγωγή των μαθημάτων με οπτικοακουστικά μέσα σε όλες σχεδόν τις αίθουσες που χρησιμοποιούμε. Πάντως η ελλιπής συντήρηση και η μερικές φορές ελλειμματική προσοχή από όσους χειρίζονται τον τεχνικό εξοπλισμό δημιουργεί μικροπροβλήματα σε εβδομαδιαία σχεδόν βάση. Είναι απαραίτητη η ενίσχυση όλων των υποδομών με πρόσθετους προβολείς και πιο λειτουργικούς υπολογιστές. Είναι οπωσδήποτε αναγκαία μια καλύτερη διευθέτηση των συνδέσμων τους στο χώρο έτσι ώστε να λιγότερο ευαίσθητη η λειτουργία τους και να μην χρειάζε συχνά.
- ii. Αναζητήθηκε και δόθηκε χώρος από την Κοσμητεία της Φιλοσοφικής Σχολής για την ενίσχυση του μαθήματος της

- θεατρικής αγωγής και ξεκίνησε η ετοιμασία της αίθουσας των παρασκηνίων της aula. Η διαδικασία είναι αρκετά χρονοβόρα αλλά έχει γίνει σχετική πρόοδος και ελπίζεται ότι με την ανεύρεση ενός μικρού κονδυλίου θα ολοκληρωθεί το έργο αυτό.
- iii. Έγινε μία πρώτη τακτοποίηση των δωρεών από τη Λούκα Κατσέλη και την Οικογένεια Νταβαρίνου στο χώρο των συνεδριάσεων με σκοπό την κάποια αποσυμφόρηση του χώρου της βιβλιοθήκης και την έκθεση των δύο δωρεών αυτών.
  - iv. Το πρόβλημα της αίθουσας οπτικοακουστικών παραμένει σε εκκρεμότητα δεδομένου ότι παρά τις επανειλημμένες προσπάθειες και τις κατά καιρούς αναθέσεις για την αναβάθμιση όλων των υπολογιστών που βρίσκονται αυτά παραμένουν σε σχετική αδυναμία λειτουργίας. Παράλληλα η εναπόθεση εκεί πολλών υλικών της βιβλιοθήκης έχει μετατρέψει το χώρο σε αποθηκευτικό. Καλό θα ήταν να εξεταστεί το ενδεχόμενο μεταφοράς των κιβωτίων αυτών σε άλλο χώρο μαζί με τους τόμους των εκδόσεων του ΤΘΣ για τη μεταφορά των οποίων έχει αρχίσει ήδη μία προεργασία.
  - v. Το αρχείο της γραμματείας έχει αρχίσει να τακτοποιείται από την αρχή του έτους και τμήμα του θα μεταφερθεί μαζί με το υπόλοιπο αρχείο της φιλοσοφικής σχολής σε ενδεδειγμένο από την κοσμητεία χώρο.
  - vi. Οι προοπτικές
    1. Αναμένεται προσεχώς η μετακόμιση της βιβλιοθήκης του ΤΘΣ στο νέο κτήριο της Κεντρικής βιβλιοθήκης της Φιλοσοφικής Σχολής και θα πρέπει να εξεταστεί πως θα αξιοποιηθούν οι χώροι αυτοί προκειμένου να γίνουν κι άλλες μικρές αίθουσες εξοπλισμένες με οπτικοακουστικά μέσα για την καλύτερη λειτουργία των μαθημάτων
    2. Η ανακατανομή των γραφείων των αφυπηρετησάντων μελών ΔΕΠ θα πρέπει να γίνει σχετικά σύντομα μετά από την πρόσφατη εντολή της κοσμητείας. Καλό θα ήταν στα γραφεία που δεν χρησιμοποιούνται πια να μεταφερθούν μέλη ΔΕΠ του Τμήματος που συστεγάζονται.
    3. Ενδεχομένως να πρέπει να ζητηθεί ένα μικρό αμφιθέατρο για να καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες ορισμένων ετών κατά τα οποία λόγω του μεγάλου αριθμού μετεγγραφών οι χώροι που διατίθενται για το ΤΘΣ δεν επαρκούν.

VII. Αξιολόγηση – ΑΔΙΠ 2013

Στα ενεργητικά της περιόδου εγγράφεται η αξιολόγηση του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών από επιτροπή εξωτερικών κριτών που πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 2013: το κείμενο και οι αντιδράσεις της επιτροπής ήταν ιδιαίτερα θετικές αλλά και οι προτάσεις που διατυπώθηκαν αξίζει να εξεταστούν με ιδιαίτερη προσοχή.

Η ίδια η διαδικασία ήταν πολύ ενδιαφέρουσα, συμμετείχαν όλα τα μέλη ΔΕΠ, φοιτητές, απόφοιτοι αλλά και συνεργαζόμενοι με το ΤΘΣ τόσο από το

εσωτερικό όσο και από το εξωτερικό ενώ όλες οι παρουσιάσεις ήταν καλά προετοιμασμένες και κράτησαν το ενδιαφέρον της επιτροπής

Το τελικό κείμενο που κατατέθηκε από την επιτροπή εξωτερικής αξιολόγησης τοποθετεί πολλά ζητήματα σε μια βάση που παρακινεί σε ένα γόνιμο διάλογο και το ΤΘΣ οφείλει να εξετάσει τις μελλοντικές του προοπτικές μέσα από τις προτάσεις αυτές. Ούτε είναι σκόπιμο το ΤΘΣ να περιοριστεί αυτάρεσκα στην αφοριστική κριτική που ορισμένα κείμενα συναδέλφων έκαναν εν θερμώ υιοθετώντας μία αρνητική στάση απέναντι στην όλη διαδικασία.

Συνοπτικά παρακάτω παρατίθενται οι κρίσεις και προτάσεις για την ακόμη καλύτερη λειτουργία του ΤΘΣ. Σημειώνεται ότι ήδη πολλές από τις προτάσεις της Επιτροπής αξιολόγησης έχουν υιοθετηθεί και ήδη έχουν γίνει αρκετές αναπροσαρμογές για να ακολουθήσει το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών τις βασικές κατευθύνσεις που τέθηκαν από την τελική εισήγηση των εξωτερικών αξιολογητών που κατατέθηκε στην ΑΔΙΠ την άνοιξη του 2014.

[Βλ. Έκθεση Επιτροπής Αξιολόγησης ΑΔΙΠ:

[http://www.theatre.uoa.gr/fileadmin/theatre.uoa.gr/uploads/PDF_Files/Tmima/EXTERNAL_EVALUATION_REPORT_-_THEATRE_STUDIES_EKPA_29_APRIL_2014.pdf]

a. Θετικές Κρίσεις

- i. Υψηλή εκπαιδευτική και επιστημονική ποιότητα του παρεχόμενου έργου, παρά τις εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες κάτω από τις οποίες τα μέλη ΔΕΠ και οι φοιτητές του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών και του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών καλούνται να φέρουν σε πέρας τις υποχρεώσεις τους.
- ii. Πολύ αποτελεσματική αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών τόσο στις εκπαιδευτικές δομές (ευρεία χρήση της ηλεκτρονικής τάξης και διαφορετικών μεθόδων ασύγχρονης εκπαίδευσης) όσο και στις οργανωτικές-διοικητικές δομές (εγγραφές φοιτητών, βαθμολογία φοιτητών, δήλωση συγγραμμάτων, αναβαθμισμένη και διαρκώς εμπλουτιζόμενη ιστοσελίδα του Τμήματος, Facebook του Τμήματος).
- iii. Μεγάλη «κοινωνική εξωστρέφεια» και ευρεία διασύνδεση του έργου των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, των φοιτητών και των αποφοίτων του ΠΠΣ και ΠΜΣ του Τμήματος με διαφορετικούς τομείς της ελληνικής κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής.
- iv. Μεγάλη συμβολή της «Πρακτικής Άσκησης» των φοιτητών ΠΠΣ στην επαγγελματική απορρόφηση των αποφοίτων του Τμήματος
- v. Ύπαρξη ενός ακαδημαϊκά στιβαρού και αποτελεσματικού (εκπαιδευτικά και επαγγελματικά) Προγράμματος Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών, το οποίο συνέβαλε στην εδραίωση της επιστήμης της θεατρολογίας στην Ελλάδα και με βάση το οποίο το Τμήμα μπορεί στο εξής να αναπροσανατολίσει τον στρατηγικό σχεδιασμό του.
- vi. Ερευνητικό και εκδοτικό έργο υψηλής επιστημονικής ποιότητας, ακαδημαϊκής αναγνωρισιμότητας και υψηλών, ευρωπαϊκών και διεθνών προδιαγραφών από μέρους των μελών ΔΕΠ.
- vii. Πολλές διακρίσεις πολλών μελών ΔΕΠ σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, είτε για το ακαδημαϊκό-επιστημονικό έργο τους είτε για την καλλιτεχνική (θεατρική, μουσική, κινηματογραφική,

- λογοτεχνική, συγγραφική) συμβολή τους.
- viii. Σταθερή ετήσια έκδοση Επιστημονικού Περιοδικού (*Παράβασις*), με διεθνή επιστημονική-ακαδημαϊκή εμβέλεια και σημαντικότητα συμβολή στον τομέα της ιστορίας και θεωρίας του ελληνικού και παγκόσμιου θεάτρου.
  - ix. Σημαντικά ερευνητικά προγράμματα (*Θαλής, Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης των Παραστάσεων του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος*, τρία ερευνητικά προγράμματα *Πυθαγόρας*, που ολοκληρώθηκαν αλλά συνεχίζουν να εμπλουτίζονται, πρόγραμμα *Πέργαμος*, πολλά ατομικά ερευνητικά προγράμματα *Καποδίστριας* κ.ά.).
  - x. Σημαντικός αριθμός από σταθερές και μακράς διάρκειας διμερείς συμφωνίες στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus, που θα αναπτυχθούν περαιτέρω στο πλαίσιο του Erasmus plus.
  - xi. Σημαντικές, εθνικές και διεθνείς, συνεργασίες με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, από το χώρο των θεατρικών σπουδών, της θεατρικής πρακτικής, της εκπαίδευσης, της πολιτιστικής διαχείρισης, των Τεχνών.
  - xii. Παραδειγματική λειτουργία του «Θερινού Σχολείου Αρχαίου Δράματος» (από το 2002 και μέχρι σήμερα), που επιτρέπει την τακτική διεπιστημονική συνάντηση μελών ΔΕΠ και μεταπτυχιακών φοιτητών από πολλές χώρες του εξωτερικού.
- b. Προτάσεις που έχουν γίνει αποδεκτές και έχουν ήδη υλοποιηθεί ή έχει δρομολογηθεί η υλοποίησή τους
- i. Κατάργηση του καθεστώτος των τελικών γραπτών εξετάσεων, μετά την ολοκλήρωση του ΠΜΣ, ως προϋπόθεσης για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος
  - ii. Ανάγκη περαιτέρω διεύρυνσης των ακαδημαϊκών ανταλλαγών (φοιτητών και διδασκόντων) και των διαπανεπιστημιακών συνεργασιών με φορείς του εξωτερικού.
  - iii. Ανάγκη αναβάθμισης και συντήρησης της υλικοτεχνικής υποδομής του Τμήματος.
  - iv. Ανάγκη εξασφάλισης ενός ειδικά διαμορφωμένου χώρου άσκησης των φοιτητών σε θεατρικές και θέατρο-εκπαιδευτικές δραστηριότητες.
  - v. Επανεξέταση της ισχύουσας αναλογίας μεταξύ υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων τόσο σε επίπεδο ΠΠΣ όσο και σε επίπεδο ΠΜΣ, καθώς και πρόταση ενίσχυσης των μαθημάτων «πρακτικού» χαρακτήρα σε επίπεδο ΠΠΣ.
- c. Προτάσεις που επιβάλλεται να απασχολήσουν περισσότερο το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών στο μέλλον:
- i. Να διατηρηθεί ο γόνιμος προβληματισμός μεταξύ των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, σχετικά με τον ακαδημαϊκό και επαγγελματικό αναπροσανατολισμό του Τμήματος, την αναθεώρηση της αναλογίας μεταξύ υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων, την εισαγωγή περισσότερων πρακτικών μαθημάτων, την εισαγωγή «κατευθύνσεων» ή «τομέων», με στόχο την παρακολούθηση των εξελίξεων στον χώρο της θεατρικής πράξης και των θεατρικών

- σπουδών στον 21^ο αιώνα.
- ii. Εμπλουτισμός του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών με περισσότερα μαθήματα επικεντρωμένα στο σύγχρονο θέατρο και τις παραστατικές τέχνες, αλλά και με περισσότερα μαθήματα όπου προσεγγίζονται και μελετώνται πρακτικές εκφάνσεις του θεατρικού φαινομένου.
  - iii. Μεγαλύτερη θεματική και μεθοδολογική εξειδίκευση του ισχύοντος Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.
  - iv. Ανάγκη να επαυξηθεί η διεθνής προσβασιμότητα του υψηλών προδιαγραφών επιστημονικού-ερευνητικού έργου των μελών ΔΕΠ, μέσα από περισσότερες δημοσιεύσεις σε ξένα περιοδικά, συμμετοχές σε διεθνή συνέδρια, συνεργασίες με ξένα πανεπιστήμια και ξένους θεατρικούς φορείς.
  - v. Παράλληλα με την αδιαμφισβήτητη δέσμευση των μελών ΔΕΠ στην υψηλή ποιότητα του παραγόμενου θεωρητικού/ιστορικού έργου, ανάγκη διερεύνησης νέων προσεγγίσεων και μεθόδων ώστε να συνδυαστούν ακόμη περισσότερο ο «πρακτικός» και «θεωρητικός» χαρακτήρας των θεατρικών σπουδών.
  - vi. Σ' αυτή την κατεύθυνση, ανάγκη διερεύνησης των υπάρχουσών δυνατοτήτων για την ανάπτυξη περισσότερων διεπιστημονικών συνεργασιών με άλλα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής και της Σχολής Καλών Τεχνών.

VIII. Τελικά συμπεράσματα και σκέψεις για τη λειτουργία του ΤΘΣ

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών σήμερα βρίσκεται στα μέσα της τρίτης δεκαετίας της ύπαρξής του. Είναι ασφαλώς η στιγμή που πρέπει να γίνει μία σε βάθος συζήτηση η οποία θα συμβάλει στην χάραξη μίας στρατηγικής ανάπτυξης που θα του επιτρέψει να διατηρήσει το υψηλό επίπεδό του στην ελληνική ακαδημαϊκή κοινότητα αλλά και να εδραιωθεί ανάμεσα στα ανάλογα θεατρολογικά τμήματα της Ευρώπης εξασφαλίζοντας για τους φοιτητές του ένα υψηλό επίπεδο ακαδημαϊκών σπουδών.

Κατά την πρώτη δεκαετία της λειτουργίας του με την εναλλαγή στην προεδρία του των δύο ιδρυτικών στελεχών τον νυν Ακαδημαϊκό, σκηνοθέτη Σ.Α. Ευαγγελάτο και τον Καθηγητή Βάλτερ Πούχνερ το τμήμα ανέπτυξε μία σειρά πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη του τόσο στο εκπαιδευτικό όσο και στο ερευνητικό επίπεδο που καθόρισαν την εικόνα και το προφίλ του. Η επιλογή επιφανών επιστημόνων από διαφορετικά επιστημονικά πεδία, στο βαθμό μάλιστα που οι επιστημονικά καταρτισμένοι θεατρολόγοι ήταν τότε ελάχιστοι, καθόρισε μία λαμπρή εικόνα του τμήματος κατά την πρώτη δεκαετία της ύπαρξής του. Η παρουσία συναδέλφων όπως ο Διευθυντής του Μουσείου Μπενάκη αρχαιολόγος Άγγελος Δεληβορριάς, η Ακαδημαϊκός και ιστορικός Χρύσα Μαλτέζου, ο Νεοελληνιστής και ποιητής Νάσος Βαγενάς, οι δύο θεατρολόγοι Δημήτρης Σπάθης και Λίλα Μαράκα, η καθηγήτρια στο τμήμα Φιλοσοφίας Χαρά Μπακονικόλα και άλλοι που έχουν αφυπηρετήσει σήμερα μαζί με πλειάδα εξωτερικών συνεργατών μεγάλου βεληνεκούς έκαναν το ΤΘΣ πόλο έλξης για πολλούς νέους και νέες.

Από την αρχή της λειτουργίας του το ΤΘΣ καθορίστηκε από δύο επιλογές. Η επιλογή της ενσωμάτωσης του στη φιλοσοφική σχολή και η επιλογή να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στο ερευνητικό έργο στο βαθμό που οι θεατρικές σπουδές είχαν απόλυτη ανάγκη ένα βιβλιογραφικό εύρος για τη στήριξη του διδακτικού έργου, καθόρισαν σε μεγάλο ποσοστό τη λειτουργία του. Η εκδοτική προσπάθεια που ανέλαβε το τμήμα ως ακαδημαϊκή μονάδα με την έκδοση περιοδικού και μελετημάτων αλλά και η μεμονωμένη προσπάθεια κάθε διδάσκοντα του τμήματος να συμβάλει με το προσωπικό συγγραφικό του έργο πλούτισαν την ελληνική θεατρολογική βιβλιογραφία με σημαντικό αριθμό επιστημονικών συμβολών. Η συχνή διοργάνωση συνεδρίων συνέβαλε στη δημιουργία ενός νέου χώρου διαλόγου στην ελληνική ακαδημαϊκή κοινότητα, και έδωσε σημαντική ώθηση, στην προσπάθεια να εδραιωθεί ο νέος επιστημονικός κλάδος των θεατρικών σπουδών.

Η άμεση δημιουργία Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών είχε ως αποτέλεσμα την εμφάνιση νέων διδακτόρων που στελέχωσαν το ΤΘΣ και άλλα Τμήματα Θεατρικών Σπουδών της ημεδαπής και της αλλοδαπής. Παράλληλα στο τέλος της πρώτης δεκαετίας της δημιουργίας του το ΤΘΣ ανέπτυξε δράσεις στον μεταπτυχιακό κύκλο που επέτρεψαν να αποκτήσει σχέσεις με ομόλογα ευρωπαϊκά τμήματα, να βρει μια θέση στο διεθνή χάρτη των τμημάτων θεατρικών σπουδών.

Η παρακολούθηση των αλλαγών που έχουν συμβεί στα Τμήματα Θεατρικών Σπουδών όλης της Ευρώπης είναι ζητούμενο για την ελληνική θεατρολογία και τις ελληνικές θεατρικές σπουδές. Η σύνδεση με τη σύγχρονη θεατρική δραστηριότητα που χαρακτηρίζει τον κλάδο, η ενσωμάτωση δημιουργικών διαδικασιών θεατρικής εκπαίδευσης στα πανεπιστήμια, η διατύπωση νέων θεωρητικών προσεγγίσεων και οι νέες τροπές της θεατρικής πράξης που γνώρισε η παγκόσμια σκηνή τις δύο τελευταίες δεκαετίες συνέβαλαν σε αλλαγές της εικόνας και του περιεχομένου των θεατρικών σπουδών στα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Το ΤΘΣ θα ωφεληθεί πολύ από τη διεθνή εμπειρία και είναι σκόπιμο να τη λάβει σοβαρά υπόψη για τη χάραξη της μελλοντικής εικόνας του ενώ δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η αδιαφορία για αυτή τη διεθνή επιστημονική εμπειρία με την επίκληση της ελληνικής ιδιαιτερότητας, θα συνιστούσε ολέθριο λάθος.

Είναι αναγκαίο σήμερα περισσότερο από ποτέ, όλοι εμείς που αποτελούμε το Διδακτικό Επιστημονικό Προσωπικό του ΤΘΣ να προσπαθήσουμε να δούμε το μέλλον του σε ένα χρονικό εύρος πιο μακριά από τη δική μας παρουσία στο Τμήμα.

Έχοντας παρακολουθήσει όλες τις εξελίξεις από την αρχή σχεδόν της ύπαρξής του αφού ήμουν ο πρώτος εκλεγμένος νέος διδάσκων του τμήματος μετά την ίδρυση του, είμαι ευτυχής που πετύχαμε τόσα πολλά πράγματα. Σήμερα από την τιμητική για μένα θέση του προέδρου του αισθάνομαι ότι είναι η στιγμή να ξαναδούμε το μέλλον του τμήματος και να το επαναπροσδιορίσουμε επιβεβαιώνοντας τις σωστές επιλογές του αλλά και αλλάζοντας κάποιες στην προοπτική μιας στρατηγικής σύγχρονης ανάπτυξης.

Ταυτόχρονα είχα την τύχη να παρακολουθήσω όλα αυτά τα χρόνια και τις εντυπωσιακές εξελίξεις στο χώρο των θεατρικών σπουδών κυρίως στην Ευρώπη αλλά και στις Ηνωμένες Πολιτείες όπου συχνά φιλοξενήθηκα σε τμήματα θεατρικών

σπουδών ως επισκέπτης καθηγητής άλλοτε για διαλέξεις και άλλοτε σε συνεργασίες μακρύτερης διάρκειας ως διδάσκων σεμιναρίων και μαθημάτων σε προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα. Πρόκειται για εξελίξεις που βασίστηκαν σε πολλά από όσα είχα πρώτο-γνώρισε από τα χρόνια των σπουδών μου στο ιστορικό τμήμα Θεατρικών Σπουδών της Σορβόνης, και τα οποία προσπάθησα να μεταφέρω με τη διδασκαλία μου και με τις επιλογές μου στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Αυτή η εμπειρία με κάνει να θεωρώ απαραίτητη την προσπάθεια μεγαλύτερης εξωστρέφειας όχι μόνο στο επίπεδο της λειτουργίας και των δράσεων αλλά και του περιεχομένου των μαθημάτων και του ερευνητικού έργου που θα οδηγήσει ενδεχομένως στην μεγαλύτερη εναρμόνιση του ΤΘΣ με τα ομόλογα τμήματα θεατρικών σπουδών της Ευρώπης και της Αμερικής.

Στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών με την πρόσφατη ανανέωσή του κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, υπάρχει αξιοσημείωτη πρόοδος και μια μεγάλη προσπάθεια εκσυγχρονισμού, καρπούς του οποίου ελπίζω ότι θα δούμε πολύ γρήγορα στο μέλλον.

Ήδη ένας σημαντικός διάλογος και για το πρόγραμμα των προπτυχιακών σπουδών έχει ξεκινήσει, με πολλές δυσκολίες, συχνά με το μικρόβιο της καχυποψίας να μολύνει τη συζήτηση και δυστυχώς χωρίς να χαρακτηρίζεται πάντα από το ανοιχτό πνεύμα που είναι απαραίτητο για να προβούμε σε μεταρρυθμίσεις που θα απαντούν στα νέα ζητούμενα και τις προκλήσεις που έχουμε μπροστά μας.

Η συνέχειά του επαφίεται στον επόμενο πρόεδρο του ΤΘΣ ο οποίος έχει στα χέρια του, τις απόψεις που προέρχονται από την επιτροπή της εξωτερικής αξιολόγησης αλλά και την πρόσφατη καταγραφή των απόψεων των διδασκόντων του ΤΘΣ για το πρόγραμμα σπουδών και τις προτάσεις ανανέωσής του από την προηγούμενη Γενική Συνέλευση του Οκτωβρίου 2015. Επαφίεται και στη συνείδηση όλων των διδασκόντων: από τον καθένα εξαρτάται το αν θα βάλει ως άμεση προτεραιότητα του τη βελτίωση των όρων λειτουργίας του τμήματος παραμερίζοντας τις δικές του ευκολίες, τους δικούς του εφησυχασμούς, και κυρίως τις δικές του ανασφάλειες και τους δικούς του φόβους.

Έχω μπροστά μου ακόμη αρκετά χρόνια για να αφυπηρητήσω, αφού η ακαδημαϊκή μου ηλικία ταυτίζεται με την ηλικία του Τμήματος. Θα ήθελα τα επόμενα χρόνια να έχουν τη δυναμική εκείνη εικόνα την οποία γνώρισα κατά τα πρώτα χρόνια της παρουσίας μου στην Γενική Συνέλευση του. Αυτή την προσπάθεια έκανα και κατά τα τέσσερα ακαδημαϊκά έτη κατά τα οποία ήμουν ο Πρόεδρος του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ολοκληρώνοντας αυτή τη θητεία θέλω να ευχαριστήσω όσους συνεργάστηκαν μαζί μου για να πετύχουμε τους στόχους που θέσαμε από κοινού και να ευχηθώ και τα επόμενα χρόνια να είναι εξίσου δημιουργικά και παραγωγικά.

Καθηγητής Πλάτων Μαυρομούστακος
Πρόεδρος του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών (2011-2015)
Του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών